

พฤติกรรมการณ์ของอาจารย์นิเทศก์ตามการรับรู้
ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู
มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เชียงใหม่

Supervisory behavior of supervisors as perceived by the graduate diploma students
in teaching profession program, The Far Eastern University, Chiang Mai

ดร. พัชรวิพรรณ กิจมี*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการณ์ของอาจารย์นิเทศก์ตามการรับรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เชียงใหม่ กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เชียงใหม่ จำนวน 69 คน ที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนต่างๆ ในภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โดยทำการศึกษาด้านการเตรียมนักศึกษา ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพและด้านการนิเทศการสอนในโรงเรียน ใช้แบบสอบถามของพัฒนา จันทนา (2542) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เชียงใหม่ รับรู้ว่า พฤติกรรมการณ์ของอาจารย์นิเทศก์ มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านยังพบอีกว่า พฤติกรรมการณ์ของอาจารย์นิเทศก์ด้านการเตรียมนักศึกษา ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพและด้านการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน นอกจากนี้ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ได้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอาจารย์นิเทศก์ ด้านการเตรียมนักศึกษา ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพไว้ว่า อาจารย์นิเทศก์ให้คำแนะนำในการเตรียมความพร้อมก่อนการสอนและมีการโทรศัพท์บอกล่วงหน้าทุกครั้ง ก่อนที่จะมานิเทศการสอน ซึ่งทำให้นักศึกษามีความมั่นใจ ส่วนด้านการนิเทศการสอนในโรงเรียนพบว่า อาจารย์นิเทศก์จะตั้งใจฟังและอยู่สังเกตการสอนเต็มเวลา รวมทั้งให้ความสนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และมีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาสอบถามภายหลังจากการนิเทศการสอน ส่วนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านอื่น ๆ พบว่า นักศึกษาอยากให้อาจารย์นิเทศก์ไปนิเทศอีก เพื่อนักศึกษาจะได้มีความรู้มากขึ้น

* ผู้อำนวยการโรงเรียนพณิชยการเชียงใหม่

คำสำคัญ

การนิเทศการสอน อาจารย์นิเทศก์ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประกาศนียบัตรวิชาชีพครูมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เชียงใหม่

Supervision. Supervisors. The Graduate Diploma students. Teaching profession program. The Far Eastern University. Chiang Mai.

ABSTRAC

The purpose of this research was to find out supervisory behavior of supervisors as perceived by the graduate diploma students in teaching profession program, The Far Eastern University, Chiang Mai. The subjects were 69 students in the graduate diploma students in teaching profession program, The Far Eastern University, Chiang Mai. These students were practice teaching in different schools during the first and second semester in the academic year 2551. The study included the preparation of the students before practicing teaching and the supervision in their schools. Patana Chantana's questionnaires (2542) were employed to collect data which were analyzed in terms of frequency, percentage, means and standard deviation.

The results revealed that as the whole picture, the students of graduate diploma in teaching profession program of The Far Eastern University, Chiang Mai perceived that the supervisory behavior of supervisors was at the highest level. According to each aspect, it was found that the supervisors' preparation before the students' teaching as well as the supervision in the schools stood at the highest level. Besides, the supervisors advised their supervisees for the preparation by calling them before the supervision. That made them feel more confident. According to the supervision in schools, the supervisors paid attention and concentrated to the class activities at all the time. After the supervision, the students could ask any questions. In addition, they preferred some more supervision in order to gain more knowledge.

บทนำ

การศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนามนุษย์ ซึ่งการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้นปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญที่สุดก็คือ ครู นั่นเอง กล่าวคือ ครู จะต้องมีความรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ให้ความหมายของครูไว้ว่า “ครูคือบุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, 4) โดยในหมวดที่ 7 ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 52 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและ

พัฒนาครู คุรณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความพร้อมและความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้ให้ความสำคัญของครูไว้ และกำหนดให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง เนื่องจาก ครู เป็นผู้ให้การศึกษา มีบทบาทในการผลิตคน ที่มีคุณภาพออกสู่สังคม ดังนั้น จึงจำเป็นต้องสร้างมาตรฐานในการปฏิบัติงานของครูขึ้นมา คุรุสภาในฐานะที่เป็นองค์กรที่ควบคุมดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพจึงได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตามได้อย่างเหมาะสมกับวิชาชีพครู ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2550)

มาตรฐานความรู้

มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี ทางการศึกษาหรือเทียบเท่าหรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภากำหนดโดยมีความรู้ดังต่อไปนี้

- มาตรฐานที่ 1 ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู
- มาตรฐานที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร
- มาตรฐานที่ 3 การจัดการเรียนรู้
- มาตรฐานที่ 4 จิตวิทยาสำหรับครู
- มาตรฐานที่ 5 การวัดผลประเมินผลการศึกษา
- มาตรฐานที่ 6 การบริหารจัดการในห้องเรียน
- มาตรฐานที่ 7 การวิจัยทางการศึกษา
- มาตรฐานที่ 8 นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
- มาตรฐานที่ 9 ความเป็นครู

มาตรฐานประสบการณ์ของครู

ผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภา กำหนด ดังนี้

1. การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน
2. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่เปิดสอนหลักสูตรทั้งระดับปริญญาตรีและปริญญาโท โดยทุกหลักสูตรได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และได้รับการรับรองการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ประกอบกับมหาวิทยาลัย มีคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา พร้อมที่จะให้ความรู้ด้านวิชาชีพครูเพิ่มเติมแก่ผู้ประกอบการอาชีพทางการศึกษาที่ประสงค์ทำหน้าที่การสอน แต่มีวุฒิปริญญาสาขาอื่นที่ไม่ใช่ปริญญาทางการศึกษา/ครุศาสตร์ เพื่อให้บัณฑิตมีคุณลักษณะและ

คุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพครูที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 (มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 2551) มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นจึงได้เปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูขึ้นตามความเห็นชอบของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาโดยมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู รหัสการรับรอง 0057 เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2551 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2550) โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียน มีคุณลักษณะของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ตามมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้ผู้ประกอบอาชีพทางการศึกษาที่ทำหน้าที่สอน ต้องมีวุฒิทางการศึกษาศาสตร်ตามมาตรฐานวิชาชีพครู การเปิดหลักสูตรดังกล่าวเพื่อรองรับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ตามมาตรฐานหลักสูตรที่คุรุสภากำหนด โดยหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูนี้ ทางมหาวิทยาลัยได้กำหนดให้ผู้เรียน จะต้องได้รับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษา ที่เปิดสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นระยะเวลา 1 ปีการศึกษา หรือ 2 ภาคเรียน จำนวน 360 ชั่วโมง โดยแบ่งเป็นภาคเรียนละไม่น้อยกว่า 180 ชั่วโมง ซึ่งเป็นการสอนในชั้นเรียนไม่น้อยกว่า 105 ชั่วโมง และการเข้าร่วมกิจกรรมอื่น ๆ กับทางโรงเรียน ไม่น้อยกว่า 75 ชั่วโมง รวมถึงให้มีการประชุมสรุปประเมินผลการนิเทศ เมื่อสิ้นสุดกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยมีผู้เกี่ยวข้องในการนิเทศ 3 ฝ่าย ประกอบด้วย อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งทางมหาวิทยาลัยได้กำหนดหน้าที่และบทบาทของแต่ละฝ่ายไว้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งยึดถือแนวทางในการประเมินตามมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพครูที่คุรุสภากำหนดไว้ อันประกอบไปด้วย ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ ความสามารถในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน ความสามารถในการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน และความสามารถในการจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียน

จากแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัย มีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ตามการรับรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เชียงใหม่ เพื่อสำรวจว่า อาจารย์นิเทศก์ได้ดำเนินการนิเทศตามแนวทางที่มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นกำหนดไว้หรือไม่และดำเนินการอยู่ในระดับใด พร้อมทั้งนำผลการวิจัยที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการนิเทศการสอนที่เหมาะสม และตรงกับความต้องการของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เชียงใหม่ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ตามการรับรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เชียงใหม่

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตประชากร

นักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษา ภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 80 คน

ขอบเขตเนื้อหา

ศึกษาด้านการเตรียมนักศึกษาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และด้านการนิเทศการสอนในโรงเรียน

ประโยชน์ที่ได้รับ

เป็นแนวทางในการพัฒนาการนิเทศการสอนนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เชียงใหม่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่พัฒนามาจากแบบสอบถามของพัฒนา จันทนา (2542) แบ่งออกเป็น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ตามการรับรู้ของ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจัดพิมพ์แบบสอบถามเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง รวมทั้งมีการนำส่งทางไปรษณีย์ และส่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต จำนวน 80 ชุด ได้รับคืนจำนวน 69 ชุด คิดเป็นร้อยละ 86.25 จากการตรวจสอบพบว่าสมบูรณ์ทุกชุด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิจัยผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่สรุปผลเป็นค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ตามการรับรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ นำเสนอโดยมีค่าความถี่ประกอบ
การแปลความหมายข้อมูล

4.50-5.00	หมายถึง	มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2.50-3.49	หมายถึง	มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.49	หมายถึง	มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ตามการรับรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เชียงใหม่ พบว่า โดยภาพรวม นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เชียงใหม่ รับรู้ว่าพฤติกรรมกรรมการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านยังพบอีกว่า พฤติกรรมกรรมการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ด้านการเตรียมนักศึกษาก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และด้านการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ดังตารางข้างท้าย

ตารางที่ 1 : แสดงพฤติกรรมกรรมการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์

พฤติกรรมอาจารย์นิเทศก์	จำนวน	μ	σ	แปลความ
ด้านการเตรียมนักศึกษาก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	69	4.66	.56	มากที่สุด
ด้านการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน	69	4.69	.51	มากที่สุด
รวม	69	4.67	.53	มากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพฤติกรรมกรรมการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ตามการรับรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เชียงใหม่ มีข้อค้นพบและประเด็นที่สมควรหยิบยกมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เชียงใหม่ รับรู้ว่า พฤติกรรมกรรมการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.67 ค่าเฉลี่ยด้านการเตรียมนักศึกษาก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 4.66 และค่าเฉลี่ยด้านการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน 4.69 ทั้งนี้เป็นผลมาจากการที่ทางมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ได้มีการวางแผนในการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไว้ล่วงหน้า โดยทางบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย ฟาร์อีสเทอร์น ได้จัดทำคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษา มีการกำหนดกรอบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษา การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษา มีการวัดและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู รวมทั้งมีการกำหนดบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ไว้อย่างชัดเจนว่า จะต้องมีการควบคุมดูแลนักศึกษาในด้านความประพฤติและระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ เป็นที่ปรึกษาแก่นักศึกษาในด้านต่าง ๆ ช่วยเหลือ แนะนำเกี่ยวกับการสอน การทำสื่อการสอน การปกครองชั้นและการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน ดูแลนักศึกษาในด้านการสอน วิธีสอน การปฏิบัติงาน บุคลิกภาพ รวมไปถึงทำหน้าที่วัดผลและประเมินผลนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด (มหาวิทยาลัย ฟาร์อีสเทอร์น บัณฑิตวิทยาลัย, 2552, 1) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัฒนา จันทนา (2542) ที่ศึกษาพฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ตามการรับรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาเอกสังคมศึกษา ภาควิชามัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า พฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ตามการรับรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีการปฏิบัติการณ์ในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ทุกครั้ง

2. ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เชียงใหม่ รับรู้ว่า พฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ ด้านการเตรียมนักศึกษา ก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการโดยเรียง 3 อันดับแรก ดังนี้ แจ้งให้ทราบถึงวิธีการนิเทศและการประเมินผลการนิเทศ รองลงมา ชี้แนะแนวทางการปฏิบัติตนในด้านต่าง ๆ เช่น การแต่งกาย การวางตน การร่วมกิจกรรมในโรงเรียน เป็นต้น และสร้างขวัญ และกำลังใจ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น และมั่นใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทั้งนี้เป็นผลมาจากการสั่งสมความรู้และเทคนิคต่าง ๆ ตลอดจนประสบการณ์ที่มีมาเป็นระยะเวลาของอาจารย์นิเทศก์แต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนการนิเทศการสอนของ แฮริส ที่ว่า ในการนิเทศการสอนจะต้องมีการวางแผนการนิเทศโดยการคิดและการตั้งวัตถุประสงค์ การคาดการณ์ไว้ล่วงหน้ารวมทั้งมีการประเมินผลการนิเทศไว้ (แฮริส อ้างถึงใน กิติมา ปรีดีดิลก, 2532, 277) และเป็นไปในแนวทางเดียวกับ สงัด อุทรานนท์ (2530, 84) ที่กล่าวว่ากระบวนการนิเทศการสอนจะต้องมีการวางแผนการนิเทศร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับผู้บริหารนิเทศ มีการสร้างเสริมกำลังใจให้กับผู้บริหารนิเทศเพื่อให้เกิดความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน จากนั้นก็ต้องมีการประเมินผลการนิเทศว่า ผลการสอนที่ผ่านไปนั้นเป็นอย่างไร มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไร

3. ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เชียงใหม่ รับรู้ว่า พฤติกรรมการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ ด้านการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงสุด 3 อันดับแรก คืออาจารย์นิเทศก์เข้าสังเกตการสอนตรงตามเวลาที่สอน รองลงมา อาจารย์นิเทศก์ได้กำหนดวัน เวลา ให้ทราบล่วงหน้าว่าจะมีการสังเกตการสอน และอาจารย์นิเทศก์ได้ให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาภายหลังสังเกตการสอนแต่ละครั้งพร้อมทั้งให้กำลังใจ ทั้งนี้เป็นผลมาจากการที่ทางมหาวิทยาลัย ฟาร์อีสเทอร์น เชียงใหม่ ได้กำหนดกรอบ หลักเกณฑ์ เป็นคู่มือการนิเทศการสอน (มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น บัณฑิตวิทยาลัย, 2552, 1) แจกให้กับอาจารย์นิเทศก์ทุกคนได้ใช้เป็นแนวทางประกอบในการวางแผนการนิเทศการสอนอย่างรัดกุม ซึ่งทำให้

การนิเทศการสอนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4. ผลการวิจัยพบว่า ในด้านการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน อาจารย์นิเทศก์ ใช้วิธีการนิเทศหลายแบบตามสภาพและความแตกต่างของนักศึกษา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่น้อยกว่าประเด็นอื่น ๆ ทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามข้อเสนอแนะของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ระบุว่า อาจารย์ควรจัดรายละเอียด แนะนำ สังเกต การสอนของนักศึกษาฝึกสอนและนักเรียนขณะทำการสอนในห้องเรียน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของพัชณี อรินยะศักดิ์ (2530) ที่กล่าวถึงพฤติกรรมการนิเทศที่พึงประสงค์ด้านการสร้างสรรค์ว่า เป็นพฤติกรรมที่ควรเน้นมากและเป็นจุดเด่นของการนิเทศ ทั้งนี้เพราะตลอดเวลาที่มีการนิเทศ พฤติกรรมต่าง ๆ ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การนิเทศจึงจำเป็นที่จะต้องมีการใหม่ ๆ เพื่อปรับให้เข้ากับสถานการณ์ สถานที่ และบุคคล พฤติกรรมดังกล่าวแสดงว่า อาจารย์นิเทศก์อาจจะไม่มีการนิเทศหลายรูปแบบและไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างของนักศึกษา ซึ่งนักศึกษบางคนเข้าไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนที่มีการสอนหลายระดับ เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับอาชีวศึกษา และการศึกษานอกโรงเรียน ดังนั้น ควรที่จะมีการสร้างรูปแบบการนิเทศที่หลากหลาย เหมาะสมกับนักศึกษาแต่ละคน และระดับการศึกษาเพื่อให้การนิเทศเกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการสัมมนาร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศก์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ซึ่งสามารถนำไปสร้างเสริม/พัฒนาระบบ/หลักเกณฑ์ ในการนิเทศ ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
2. ควรมีการถ่ายทอดระบบการนิเทศให้กับอาจารย์นิเทศก์รุ่นใหม่ ๆ
3. ควรจัดทำคู่มือที่แสดงกระบวนการนิเทศอย่างชัดเจนทุกขั้นตอน เพื่อประโยชน์ในการศึกษาและการเผยแพร่ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เชียงใหม่ เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาพฤติกรรมการสอนของนักศึกษา และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เชียงใหม่
2. ควรมีการวิจัยติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อศึกษาว่า มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เป็นประโยชน์ หรือนำไปต่อยอดเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ
3. ควรมีการวิจัยรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูที่พึงประสงค์

เอกสารอ้างอิง

- กิติมา ปรีดีดีลก. (2532). **การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: อักษรพิพัฒน์.
- ครูรักษ์ ภิรมย์รักษ์. (2538). **การนิเทศการสอน**. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- ซารี มณีศรี. (2542). **การนิเทศการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาคาร.
- นิธิตา อติภัทรนันท์ และคณะ. (2549). **การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตรของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพกลุ่มภาษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2541). **การนิเทศการสอน**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- พัชนี อรินยะศักดิ์. (2530). **การฝึกสอนและการนิเทศการสอน**. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พัฒนา จันทนา. (2542). **พฤติกรรมการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาเอกสังคมศึกษา ภาควิชามัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เพียงใจ แจ่มเงิน. (2546). **สภาพและความต้องการการนิเทศภายในของครูผู้สอน กลุ่มโรงเรียนนครเจดีย์ จังหวัดลำพูน**. รายงานการค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น. (2551). **หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู**. จาก <http://www2.feu.ac.th/admin/pr/newcourse2.php>.
- มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น บัณฑิตวิทยาลัย. (2552). **คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษา**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.
- ลักษมี สุนทรจันทร์. (2550). **การเพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนวชิรวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่**. รายงานการค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วาณี เอี่ยมศรีทอง. (2530). **การดำเนินงานนิเทศการฝึกสอนในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิรินทร์ กณะกาศัย. (2542). **สภาพและความต้องการนิเทศภายในของครูผู้สอน โรงเรียนพนิชยการเชียงใหม่**. รายงานการค้นคว้าแบบอิสระ สาขาวิชาอาชีวศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สงัด อุทรานันท์. (2530). **การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.(2550). **มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา**. จาก <http://www2.ksp.or.th/upload/278/files/434-2333.pdf>.
- _____.(2550). **รายชื่อสถาบันที่ได้รับรองมาตรฐานหลักสูตรและมาตรฐานการผลิตประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู**. จาก <http://www2.ksp.or.th/upload/599/files/2475.3936.pdf>.
- _____. (2549). **คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สุกานดา ตปนียางกูร. (2537). **หลักการนิเทศการศึกษา**. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อภิรดี มนุษย์พันธ์. (2551). **การนิเทศงานวิชาการของหน่วยศึกษานิเทศก์โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่**. รายงานการค้นคว้าแบบอิสระ สาขาวิชาบริหารการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.